

МАТАР ХУБУУДНАЙ ЭХЭ ОРОНОО АЛДАРШУУЛБА!

ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ

42-дoхи жэлээ гарана.

УРЯАД ҮНЭН

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрүүдэй Советэй орган

(10744) 1965 оной мартын 21, воскресени Сэн 2 мүнгэн

МУНИС ПАРТИДА, БУХЫ СОВЕТ АРАДТА, ДЭЛХЭЙН АРАДУУДА, ПРАВИТЕЛЬСТВАНУУДА

СС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно
Советэй Президиумэй, Советскэ Союзай Правительствын

Х А Н Д А Л Г А

Мунис партида, Бухы Совет Арадта, Дэлхэйн Арадууда, Правительстванууда СС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй, Советскэ Союзай Правительствын ХАНДАЛГА

жалан, эгээн лэ орёо нарин зорилгонуудыс, тэрэ тоодо нара болон наранай системын бусад планетэнүүд тээшэ ниндэн ошожо, тэдээн дээрэ буулгыс, шиндхэхэ бодото арга нүхэсэлнүүдэ бин болгоно.

байгаа, мүнөөшэ дахиад тангариглан мэдүүлнэ. Энэ политика социалис байгуулалтын гол шухала удханаа үндэлхээн гарадаг. Советскэ Союз нэгшэе орондо заналта хэтгэгүй, бухы арадуудтай бодото найн харилсаа холбоотой байхыс эрмэлзэдэг.

Хүнүдэтэ нүхэдүүд, ханнар! Манай социалис Эхэ орон замбуулин юртэмсэ руу амжалтатгаар довтолжол байнаар.

«Восход-2» онгосын ниндэлгын үедэ хэгдээн шэнжэлгэнүүд дэлхэйн эрдэм ухаанда шэнэ туһа нэмэри боложо үгэнэ.

Совет гүрэнэй хүсэ шадалыс али болохоор бэхжүүлхэ гэшээ эб найрамдал хангаха эгээн лэ бата найдабарин болоо гэжэ совет хүнүүд найн мэдэлэг.

„Восход-2“ гэжэ олон хууритай одон-онгосоор космонавтуудай экипажай нидэлгыс бээлүүлгэдэ хабаадаһан эрдэмтэд, конструкторнууд, инженернүүд, технигүүд, хүдэлмэришэд болон бухы коллективүүдтэ, организацинуудта

Совет космонавтнууд нүхэр БЕЛЯЕВ Павел Ивановичта, нүхэр ЛЕОНОВ Алексей Архиповичта

Хүнүдэтэ нүхэдүүд, ханнар! Манай социалис Эхэ орон замбуулин юртэмсэ руу амжалтатгаар довтолжол байнаар. «Восход-2» гэжэ олон хууритай онгосодоной замбуулин соогуур нидэлгэ мэнэ хаяхан дүүрбэ.

Замбуулин соогуур энэ орёо нарин нидэлгын бухы бэрхшээлнүүдэ тээжэ, парти, правительствын даалгабаринуудыс нэрэтай солотойгоор дүүргээ, замбуулин дайдыс шэнжэлгээр Советскэ Союзые улам ехээр алдаршуулаа.

«Восход-2» онгосын ниндэлгэ замбуулин юртэмсые шэнжэлэн мэдэлгын түүхэдэ шэнэ, тусгаар шухала хуудаһа нээжэ үгэбэ.

«Восход-2» онгосодоной бухы оньёо түхээрэлгэнүүд, илангаа онгосоһоо хүнэй гараха, кабината тэрэнэй бусаха хэрэгые хангаха оньёо түхээрэлгэнүүд, наадгүй найнаар хүдэлөө, тингэжэ советскэ замбуулинэй техникийн ехээр хүгжэнгэ, эрхим найн шанартай байхыс гэжэ дэлхэй дээрэ үшөө дахин харуулаа гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Советэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баяртайгаар тэмдэглэнэ.

Хүн замбуулин юртэмсын үүдэс түүхэдэ анха түрүүн нээжэ, замбуулин дайда соо хүдэлхээ бээрээ гаран байна.

Совет арадай бухы илалтануудыс зоригжуулан эмхидхэгшэ Советскэ Союзай ленинскэ Коммунист парти мандаха болтогой!

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

ХӨӨРЭЛ ДЭХЭЛ ЮУМЭМНАЙ: ЗАМБУУЛИН!

Тун гүндэгэ замбуулин дайта руу харбаһан һомонһоо түргөө ниндэн дайшада, тэнгэ онгосоһоо гаража, хэдэн метр зайта холдожо үзэжэ гашамай өртүгэ зоригтой хүнэй яадала ху юм таа. Энээн тухай хуи бухан ахалдаг хандуула, сөтэй хөөрөлдөжэ, омогдохожо байгаа юм баа.

«Восход-2» онгосодоной бухы оньёо түхээрэлгэнүүд, илангаа онгосоһоо хүнэй гараха, кабината тэрэнэй бусаха хэрэгые хангаха оньёо түхээрэлгэнүүд, наадгүй найнаар хүдэлөө, тингэжэ советскэ замбуулинэй техникийн ехээр хүгжэнгэ, эрхим найн шанартай байхыс гэжэ дэлхэй дээрэ үшөө дахин харуулаа гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Советэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баяртайгаар тэмдэглэнэ.

ГЕОРГЕ ГЕОРГИУ-ДЕЖ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЭ
СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЭ

Улахоорондын коммунист ба худалдааны хүдэлгэний элитэ мэдэжэ ажал явуулаһа, Румынийн Худалдааны партинын Центральна Комитетэй Илгээхэй секретарь, РНР-эй Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ

РУМЫНИЙН ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИЙН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ
РУМЫНИЙН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН ГҮРЭНЭЙ СОВЕДТЭ
РУМЫНИЙН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Хүнүдэтэ нүхэдүүд, Румын арадай үнэн сэхэ хубуун, Румынийн Арадай Республикийн, Улахоорондын коммунист болон худалдааны хүдэлгэний элитэ ехэ ажал явуулаһа, Румынийн Худалдааны партинын Центральна Комитетэй Илгээхэй секретарь, РНР-эй Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Георгий Георгийевич Деж наһа бараһан Советскэ Союзай Коммунист партинын Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Советэй Президиум, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ехээр шалална, энэ эгээлтэй дашарамдуудай, Советскэ Союзай коммунистнүүдэй болон бухы ажалнадай үмэлгөө РНР-эй ЦК-да, РНР-эй Гүрэнэй Советэй Илгээхэй секретарь, РНР-эй Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ

«Восход-2» онгосодоной бухы оньёо түхээрэлгэнүүд, илангаа онгосоһоо хүнэй гараха, кабината тэрэнэй бусаха хэрэгые хангаха оньёо түхээрэлгэнүүд, наадгүй найнаар хүдэлөө, тингэжэ советскэ замбуулинэй техникийн ехээр хүгжэнгэ, эрхим найн шанартай байхыс гэжэ дэлхэй дээрэ үшөө дахин харуулаа гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Советэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баяртайгаар тэмдэглэнэ.

БДЭРШЭГҮЙ БАТА НЭГЭДЭЛ

Ажаладай депутадуудай нотагай Сөвөдүүдтэ болоһон һунгалтын дүнгүүд

мито областнуудай областной Советуудта, 10 национальна округуудай округной Советуудта, 1461 районной Советта, 901 городской Советта, 21,922 сельскэ Советта ба 1747 поселково Советта депутатудууд һунгалдаа.

Республикадахи бухы нотагай Советуудта хамта дээрэ 1,059,255 депутатудууд һунгалдаа. Һунгалдаһан депутатудай 458,294-ниинь гэхэ гү, али 43.3 процентныс эхээрнүүд, 583,001-ниинь гэхэ гү, али 55.0 процентныс партийнабэшэ хүнүүд байба.

тадуудай 58,8 процентныс болоо. Районной Советуудта һунгаха һунгалтын 3 округто, городской Советуудта һунгаха һунгалтын хоёр округто, сельскэ Советуудта һунгаха һунгалтын 157 округто, поселково Советуудта һунгаха һунгалтын 8 округто үрдэнэ зүбшөөлөө үгэһэн кандидатудууд тунгуйл динлэһэн олонинь абагүй дээрһаа депутатудуудар һунгалдаггүй.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ, ССР СОУЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

РЕПОРТАЖ

ОГ ТОРГОЙГООР

„ЯБГАЛАН“ НИИДЭГШЭ

Наяын үзэвчлэлтэй космодромийг нийгэмд талмайнууд дээрээ өндөр...

— Дэгдэлтэй хөдөө угсаагч кинопо хаана гэжээ? — Энэ байнал... Багахан пулт дээр таб мунг...

— Эрдэм ухааны талаар шэнэ дааври дүүргэхийн тулд космо...

— Босмодом дээр эрхэн журналистууд аялагдаж амжа...

— Би тэнгэр туршан хүм. Ямар гоо ой модотой гэжээ! Туршан гэр...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

— Танд танил ханинаришье олон бай...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

— Танд бунтаага нимэл үсөөн үгэлтэй гү?

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

— Танд бунтаага нимэл үсөөн үгэлтэй гү?

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

— Танд бунтаага нимэл үсөөн үгэлтэй гү?

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

Командна бүнкөө тээнэ ошоболт.

А. РОМАНОВ, ТАСС-ай тусхай корр. Космодром Байконур, мартын 18.

СКАФАНДРТАЙ ХҮН

Мартын 18-да дэлхийн бүхий улд зоние нэгэ эхэ баатаршалга айхадар...

фандрта шлангууд залгагдана. Тэрээр...

Тийгээр нэгэ агаргүй дайлаа хүний гэр...

Хүрэхгүйн тулд ланине табиагүй...

Замбуулинда гарахдаа үндэснэ эхэ...

Энэ эхэнэ Алексей Леоновой эхэ Евдокия...

Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха туруушынхэз...

Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха туруушынхэз...

Леоновтон хаана ажагдудаг бэ гэжэ...

Бу айгты, хазадэгүй юм энэмнэй...

Энэ манай хувуун гээнэ! гэжэ гэрэй эхэнэр...

Биднэр юу тухайлаабил... гэжэ агархэ...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

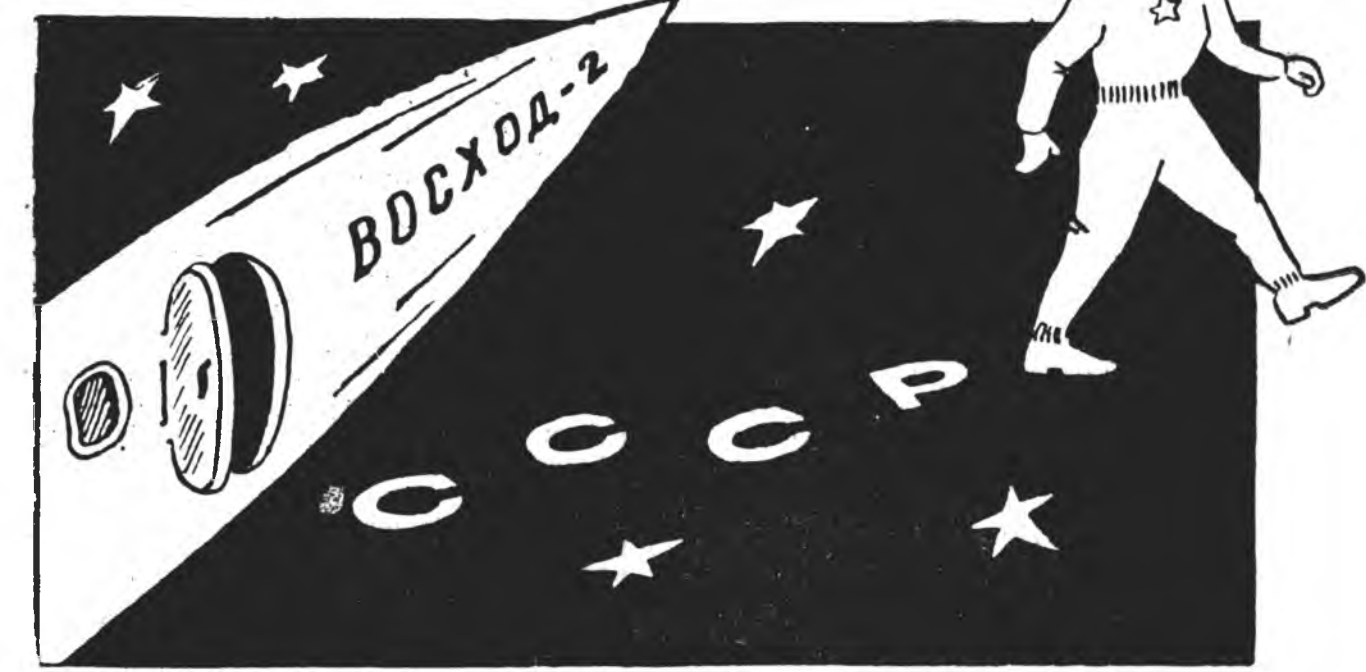
...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

...Космонавтын саахар хурагдалан шад...

Замбуулинэй баатарай бүлэдэ

ЭХҮН АЛДАР

Биднэр юу тухайлаабил... гэжэ агархэ...

Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха туруушынхэз...

Леоновтон хаана ажагдудаг бэ гэжэ...

Белев, Л. Магт... Туруутайш баш...

ДЭЛХЭЙН ХЭЛЭНҮҮД ДЭЭРЭ ЗЭДЭЛЭН НЭРЭНҮҮД

„РОССИ ЕХЭЭР ТҮРҮҮЛЭЭ“

Түүхын шэнэ хуудаһа нэһэн совет юрн хоёр хүнэй гайхамшаг туршалга хэжэ хүн түрэлтэн айхадар...

БОЛГАРИ. Совет эрдэмтэйд, конструкторнуудай, инженернуудай, технигүүдэй, худалдагчид...

ЧЕХОСЛОВАНИ. Түүхэ домогто удайг үзэгдөөгүй гайхамшаг энэ туршалга замбуулинэй дайлаа...

АНГЛИ. Англиян галтанууд «Восход-2» онгосын нидлэгтэ туршлага хурагдалануудыг сум зорюула...

ФРАНЦИ. «Уни холын хүсэл бодол бие, туруушынхэз замбуулинэй дайлаа...

БУРЯД ҮНЭН 2-дох имур 1965 оной мартын 21.

БАЙЛДААША-ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТ

коммунистуудта, эрх сүлөөгэй тусламждад фашизмын нагааламд хүсэн довтолгоо оронон юм. Шуната генерал Франко Гитлер болон Муссолинига сэрвэгэй тулалдаж эрижа, тэдгэртэ хангаа.

1938 оной июльта Рубен Ибаррури ВЛКСМ-ий заргад ороо. Ленинскэ комсомолой гашуун болонон Ибаррури Испаниа буцажа. Венгрийн элдэ уран долоолто Матэ Залдын-домогто оронон генерал Лукачи командалдаг Интернациональса

Рубен Ибаррури

бригадада орожо тулалдаа. Тэгнүүлшэ сержант Ибаррурийн габуша республиканецуудай сэрвэгшэ эхээр магтагдан байха.

1939 ондо Рубен дайны дүүрэгтэ зэвсэгээ хуряагтагшатай хамта Францига байханаа коммунистуудтай хамта.

Рубен Ибаррури хоёрдохёо Советскэ Союз эрээд байхалаа, Улаан Армида алба хэжэ дүрхэсэ мэдүүлэеэ хан. Гитлерай бандын манай орондо довтолонон ороод байхала лейтенант Ибаррури түдмэдэй звездей командалжа ороо.

Лейтенант Ибаррури беларусини газар дайда зэрэ дайсангай хатуу шагнаар тулалдаа. Борисово город шадар үсөөхэн хүнөө бүридхэн таранай зүвдэ горон дээрхи хүдгэ хамгаалаа. Үдүү хүсэтэй дайсангай байлдаан тэрэ байлдаанын зургаан часай туршда үргэлжлэн байна.

Тэрэ хүдгын түлөө дайсан нилээд дохидоло оронон байха. Хэдэн арбаад солдат болон офицер энэ шархыа хатаагаа. Шаргалжа, мэдээ табиһан Рубен нүхэлэе орхиоор ошожо үгөөгүй.

Михаил Иванович Катиня өөрөө ошожо, тэгээдэ дайшалхы Улаан тугай орден баруулан байна.

1942 оной августын 24-дэ Волго дээрхи түүхэтэ байлдаанда Ибаррури өөрыгөө лүүшлш баатаршалга гаргаа.

Котлубань станциин райондо Волгограмын Москвагай хоёртон тухар харгы фашистууд таһа дүрхэсэ эрмэлзэн байха юм. Тэрэ харгы руу фашис командовани ехэ хүсэ, олон танк табыа.

Шуһа адхаралгын гар маанһаа болонон тэрэ ехэ байлдаанда Ибаррурийн командалдаг нүхэлэе той фото дайсанни дүтэ табижа эрээд, улаан галаар хайшадуулаа.

— Хойнооюу! — гэжэ хашхараад, ахалагша лейтенант Ибаррури олоноо гүйжэ гараад, дайсан тэсэ харайгаа. Солдадуудын командирингаа хойноо табыа. Тэрэ байлдаанда Рубен Ибаррури баатарай үхэлээр унаһан байха юм.

Хабсагийн үбэрөөр Луун соогуур эдмэ дэрэн бэлшэдэг дэргүүдэхдөө ехэ бодог юм. Тиммэн хэр угһаа хойшо нэмэг 500 даһаа үдэртөө 10—15 түрэнгэ нураһан орнэйнгээ харгалхы «заахан үхнүүдтэ даал гүйлджэ» эрээ.

Энэ зураг дээр даһаа эдүүдэеэ байһан Хойто Байгалай колхозой орошо дагша Аркадий Перков. Тус колхоз роо түрүү ажахы оролсодог юм. Ишүүд оро үсхэбэри нилээд ехэ амжалтай. Мүнөө элдэ тэрэ тоодо 465 тонн мууд тоологдоно.

Элдэ колхозой оролдохоний 55 проц үсхээрлэгшэдэй абтаһан байна. Тэһаа Аркадий Перков риддаг оронодой ороод үнгөлгшэ жэ 85 тул абаа.

— Бэйгша ондо түй, зуун оро цөмтөр мяха абань хэргэн олоо дохор үрүлхэ уялга дохор үрүлхэ агаар эрэгтэ уялгаа зааган эрэгтэ хүндэ элдэ гээжэ коммунист элдэ нэрэ эргэн түлөө лбаһан Фермын да Лекорс хөөрэнэ.

ХОРИ БУРЯДАЙ ТҮҮХЭШЭН

ТҮГЭДЭР ТОБОВЕВ хада хори бурядай мэдэжэ болонон угай бэшгэй (1863 он) автор юм. Тэрэний бэшгэн хронико 1940 ондо СССР-ий Наукануудай академиин Зүүн зүгэй ороннуудай байдал шинжэлхэ институтууд ороод хэлэн дээрэ хэлбэлхэн гаргалһан байна. Энэ түүхэнэй намтарын мүнөө болодор байха мэдэгдэгүй байха юм.

Тэмдэглэһэй автор ингэжэ эхилнэ: «Харыг даа! Хүндэтэ уншагшадни, энэ буряад бичхэн хүн хууһун галтайһан нэгдэһэй, ухаантайхан, зурса шарайтай. Тэрэ хада үншээрэ ядһан, энэ зүүн тэрэгүүр дайтуулһан байгаа. Тингэжэ ябаханда тэрэни хэн үргэжэ хараха, хүмүүжүүлжэ байгаа даа...»

Түгэдэр тэрэ үгөө гансахан бурядай дунда бэшэ, мүн ороод зөной дунда мэдэжэ болонон байгаа. Тэрэни тухай авторай гар бэшмэлэ ингэжэ тэмдэглэнэ: «...Ородууд олоороо тэрэний дээрэ үгэй тухай дундажа, энэ гайхалтай хүнтэй үзэхэе эрмэлзэдэг байһан. Би тэрэнтэй танилгэсэ үншээрэ хүсэһэн байхэд, Тэрэ хүсэһэн удаахан боложо, 1836 оной аун хүсэддөө хэн...»

САГААН ЭДЭЭН

Буряад зон анхан сагнаа хойшо мал ажалтай байжа, тэрэний ашаг шэмээр амьдардаг байһан ааб даа. Илангала сагаан эдээн гэжэ буряад зоний эдээнэй дээрэ байгаа бшуу. Сагаан эдээн хада хүний бэсдэ шэнгээтэй, витамин ихтэй, хүнжэн шанартай, шэмэ хөхтэй хоол ха юм.

Буряад зон анхан сагнаа хойшо мал ажалтай байжа, тэрэний ашаг шэмээр амьдардаг байһан ааб даа. Илангала сагаан эдээн гэжэ буряад зоний эдээнэй дээрэ байгаа бшуу. Сагаан эдээн хада хүний бэсдэ шэнгээтэй, витамин ихтэй, хүнжэн шанартай, шэмэ хөхтэй хоол ха юм.

ЭНЭЭНИЙ МЭДЭХЭ ГҮТ?

★ Пластмассаар хэгдэһэн деталь түмэрөө гансахан үнэгүй бэшэ, харин удаан саг соо хэрэглэгдэнэ.

КРОССВОРДЫМНАЙ ХА

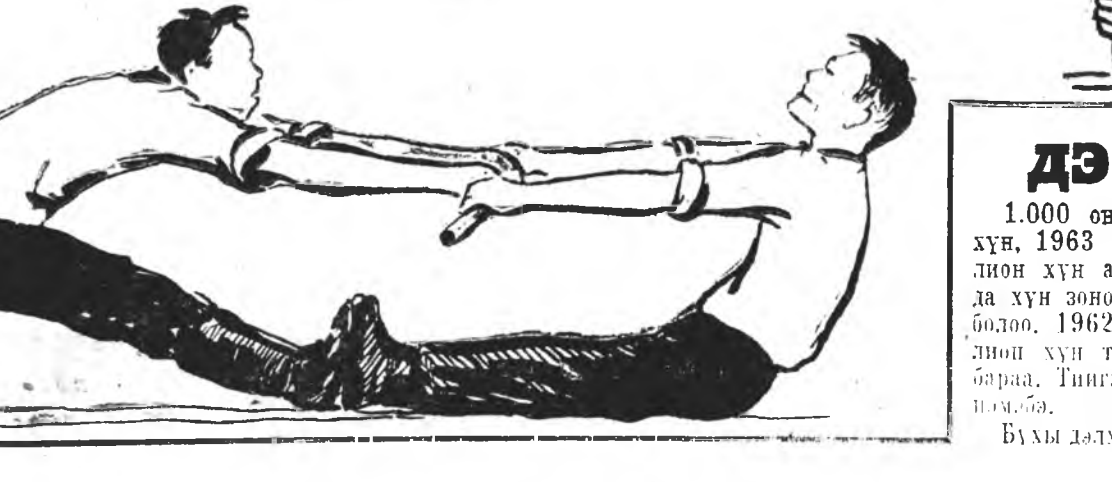
Манай газетын мартын долоон номерто толиологдонон «Цырен-Ханда Намъянвогай зохиёһон кроссворд ингэмэ таагдаба» гэһэн хароунууд абтама эхилэ.

ЗАНШАЛТА НААДАН

Байгалай баруун талын буряадтэй ажахынгаа хүдэлхэри дүргэлхэни хуульээр намарай үгөө «уни хууха» гэһэн заншалта наада эртэ урда сагнаа хойшо үнэгөөдэг байһан. Улашын тэрэ наадаан нэгэ нэгэ мүнөө үдэшэ, нүгөөдэндэ улаахай үдэшэ гэхэ мэтээр болодог бэбэй.

Таабари

- 1. Манган хүн нэгэ бүтэбэй.
2. Олоодойн олойдго үлшоо.
3. Айл дээрш гал табыа.
4. Ямар хэргэ хутага баряа.

Гимнастикеска энэ номер суглаваргалы ехэ бага, ээргэбэй, эхэнэргүй бүтэһэн хонирхуулдаг байгаа. Хүн бүхэн туршдаг үзэжэ хан. Шалажа ялаһан хүсэл эрвэсэ хэнгүй, шала ээрэ үншэлэжэ.

ОЙДО БОЛОНОН У

Буряад арал юмэ гайхха тагнахада, нүүсаяа хэдэхэдэ, газар дунда, гахай шалгажэ гэжэ хэлдэг. Унхоороо хүнүүдэй гайхха гэлхээр үшарал тухай хөөрөөдүйн.

Манай газетын мартын долоон номерто толиологдонон «Цырен-Ханда Намъянвогай зохиёһон кроссворд ингэмэ таагдаба» гэһэн хароунууд абтама эхилэ.